

ВИМОГИ ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтеграція системи вищої освіти України у світовий освітній простір вимагає удосконалення підходів до атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра чи магістра. Більшістю проектів стандартів вищої освіти передбачається, що проведення атестації здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту випускної кваліфікаційної роботи на відповідному рівні вищої освіти. При цьому актуальним завданням є розробка вимог до випускних кваліфікаційних робіт, що враховують відмінність між даними кваліфікаційними рівнями, які визначені у Національній рамці кваліфікацій. Зокрема, випускна кваліфікаційна робота бакалавра повинна бути спрямована на розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем у певній галузі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. З іншого боку, випускна кваліфікаційна робота магістра повинна передбачати проведення досліджень та/або здійснення інновацій при розв'язанні складних задач і проблем у певній галузі професійної діяльності при невизначеності умов і вимог. Таким чином, введення конкретних вимог до випускних кваліфікаційних робіт сприятиме національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні.

Н. М. Завгородня, В. Г. Пчолін

ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СЕРЕД СТУДЕНТІВ

З тим, що така проблема існує, погодиться будь-який викладач. Про це багато пишеться, це широко обговорюється в Інтернеті. Вона є в нашій країні, вона є в системах освіти багатьох інших країн. І треба зазначити, ця проблема відома давно, хоча причини, що її генерують, з часом змінюються.

Ще в кінці минулого, ХХ сторіччя, надзвичайно актуально звучали питання про гуманізацію і гуманітаризацію освіти і суспільства в цілому. Здавалося, що корінь проблеми лежить в необхідності більш широкого розвитку загальнокультурних компонентів у змісті освіти і технології навчання. Однак за останні роки ситуація змінилася. Сучасний розвиток культури стрімко формує новий тип суспільства — споживчий, тип людини — користувача, “юзера”. Разом з новітніми досягненнями науки і техніки сучасне суспільство сьогодні стикається з безліччю психологічних,

гуманітарних, історичних і соціальних проблем, які раніше не досліджувалися.

Однією з таких суспільних проблем нашого часу є знецінення духовних ідеалів і небажання молоді вчитися для набуття глибоких системних знань, тобто, очевидна втрата цілей й духовно-ціннісних орієнтирів. При цьому часто відсутня і мета при виборі майбутньої професії.

Вочевидь, головне зусилля для вирішення цієї проблеми має визначатися в період середньої освіти. Однак робота з професійної орієнтації учнів у середній школі зараз дуже низька, що зумовлено соціально-політичними причинами. Виникає тоді питання, як виправити цю ситуацію в період навчання молоді у вищій школі.

У потенційного студента нерідко домінуючою виявляється споживча установка: треба отримати диплом про вищу освіту, а згодом, потім, сама собою визначиться й перспектива кар'єри. Серед студентів вищих навчальних закладів сьогодні є багато молодих людей, які не мають чіткої мети, не прагнуть до навчання і мало розуміють специфіку фаху, яку обрали вони собі або їм їхні батьки. Такі студенти не тільки самі, в результаті, мають проблеми в навчанні, а й створюють певні складності для тих, хто бажає навчатися, але в силу обставин змушені опановувати знання в одній аудиторії разом з випадковими членами студентського колективу.

Підвищення мотивації у навчальній діяльності студентів — найактуальніша проблема сучасної освіти. Назвемо декілька найбільш суттєвих соціальних причин, що її обумовлюють в нашій країні:

- розрив традиції у вітчизняній педагогіці (основи виховання “батьків” і “дітей” різняться в багатьох аспектах);
- процес акселерації (фізичне дозрівання людини прискорилося, що утворило істотний проміжок між її фізіологічним розвитком і соціальною зрілістю);
- швидке зростання обсягів спеціальної інформації, що вимагає від суспільства збільшення освоєння практичного вузького за спрямуванням прикладного знання, яке виражається в появі нових наукових дисциплін і відкриттів.

Розв'язувати таку багатофакторну проблему, звичайно, треба шляхом об'єднання зусиль і педагогів, і викладачів, і соціальних працівників, і психологів, і сім'ї. Але викладачі вищої школи можуть і повинні бути значною активною регулюючою силою в цьому процесі. Ключем тут може стати тільки зацікавленість у предметі. Дейл Карнегі стверджував: “... на світі є тільки один спосіб спонукати людей щось зробити — змусити людину захотіти це зробити”. Немає ніякого більш дієвого способу підвищити мотивацію студентів, ніж зацікавити їх своїм предметом. Вочевидь, традиційні форми навчання тут недостатні, потрібна різноманітність педагогічних технологій. Слід згадати ті методи і прийоми

навчання, які не вміщаються в рамки проведення лекцій, практичних занять або лабораторних робіт, але їх застосування покращує контакт викладача зі студентом і контакти студентів між собою. Це повинно стати каталізатором появи зацікавленості студентів у досліджуваному предметі, принаймні, у темах, які були охоплені такими підходами.

Необхідно застосовувати методи проектного навчання, проводити тематичні семінари з тих тем предмета, які подобаються самому викладачеві (за такими темами викладач завжди може розповісти багато цікавого), з подальшим обговоренням слухачами, й далі, при виникненні серед студентів ядра “шанувальників” предмета, вже організовувати майстер-класи зі своєї дисципліни.

Л. А. Клименко

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ФАХІВЦЯ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ

Професійна освіта – це процес формування і розвитку установок, а також знань, умінь і навичок для зайняття певною професією.

У педагогічній психології виділяються два основні підходи до поняття готовності до будь-якої діяльності: функціональний і особовий. З точки зору першого підходу, готовність є певним станом психічних функцій, який при достатній сформованості забезпечує значні досягнення в діяльності. Другий підхід розглядає готовність до діяльності як результат підготовки до певної діяльності, який є інтеграційним утворенням особи, об'єднуючи в собі мотиваційний, когнітивний, емоційно-вольовий компоненти, а також знання, уміння, навички і особові якості, адекватні вимогам діяльності.

Формування технологічного (технічного) суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному і духовному розвитку держави потребують підготовки як викладача, так і випускника нової генерації. Реалізація цього стратегічно важливого напрямку зумовлена глибинними змінами в системі і структурі загальної середньої технічної та вищої освіти, необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір.

Метою та результатом якісної підготовки випускника вищого технічного закладу повинна бути готовність до професійної діяльності.

Готовність особистості до діяльності – як певний стан її свідомості – будь-яка діяльність програмується і спрямовується свідомістю, яка виступає як причина людських дій.

Професійна готовність – не тільки результат, але і мета професійної підготовки, початкова і основна умова ефективної реалізації можливості кожної особистості. Це і система досить стійких психологічних знань і умінь, навичок, професійно важливих особистісних характеристик і якостей в цілому, професійно необхідний потенціал для зростання